

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické publikace nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možné kontaktovat na adrese: Nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress, Rybkova 19, 602 00 Brno.

All rights reserved. No part of this e-book may be reproduced or transmitted in any form or by any means without prior written permission of copyright administrator which can be contacted at Masaryk University Press, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

Na začátku byla zvědavost...

Pavel Spunar

Dávno, někdy na počátku osmdesátých let minulého století, jsem poprvé zaslechl jméno mladého brněnského filozofa Jana Zouhara. Seděli jsme ve třech u kávy a padla otázka, zda by náš akademický Kabinet pro studia řecká, římská a latinská neměl s brněnským Ústavem pro výzkum společenského vědomí a ateismu uspořádat společnou vědeckou konferenci o pozdní antice a prvotním křesťanství. Nešlo o nic světoborného, ale přeci. Slovo „ateismus“ v názvu ústavu budilo emoce.

Jan Janda, znalec antické filozofie a vedoucí pracoviště, chtěl posílit existenci kabinetu a zariskoval. Začal jednat s ředitelem ústavu Ivanem Hodovským, ale raději a více spřádal plány s tajemníkem Zouharem, který mu byl bližší lidsky i názorově. Oba byli straníky, kteří si zachovali úctu k tradicím sociální demokracie.

Společná konference se konala roku 1985, kdy již začaly praskat politické ledy, na zámku v Liblicích. Ačkoli medievista, neodolal jsem pokušení a ze zvědavosti na konferenci přijel, třebaže jen jako pozorovatel s fotografickým aparátem. Upoutaly mne především diskuse filozofů Josefa Zumra, Dušana Machovce a Miloslava Ransdorfa, tehdy vyhnaného z filozofické fakulty do Komárkova akademického Prognostického ústavu ČSAV. Nejistě jsme cítili jakési uvolnění a nálada byla příjemná. Zouhar se tohoto zasedání nezúčastnil a brzy poté přešel z akademického pracoviště na brněnskou filozofickou fakultu.

Se Zouharem jsem se sblížil po listopadové změně režimu. Hodovského ústav v přílivu změn neobstál a rodil se nový Ústav pro etiku a religionistiku, kde po konkurzním řízení našla řada kvalitních bývalých pracovníků Hodovského ústavu dobré postavení. Účastnil jsem se příprav a často dojížděl do Brna. Zouhar měl k novému ústavu blízko, protože se cíleně věnoval dějinám českého myšlení na přelomu 19. a 20. století a chtěl se zapojit do studia a přípravy kritických edic díla T. G. Masaryka. Práce souvisela s úkoly brněnské katedry filozofie, vedené profesorem Lubomírem Novým. Studovaly se vztahy historie a kultury, důležitými tématy byly i filozofické přesahy literatury, fenomén katolicismu i cesty šířící se

sekularizace. Nermalou roli hrálo i rozpoznání slabín marxismu a přitažlivost výzev strukturalismu.

Mé cesty do Brna neustávaly. Novým impulsem pro mé časté návraty byla nenadálá krize nově založeného pracoviště. Akademický ústav vedl profesor sociologie Josef Solař, bohužel nikoli šťastnou rukou. Rostlo napětí, které opět směřovalo k radikálnímu řešení. Znovu se bořilo, nyní však s širším rozhledem. Byla to doba činů i pěny. Tehdy byl Zouhar všudypřítomný a vždy pomáhající. Osvědčil se i jako proděkan, řešící řadu úkolů souvisejících s přestavbou budov a areálu fakulty. Stěhovalo se, přicházely proudy nových studentů, hledaly se nové cesty. Religionistika se za čas osamostatnila a získala vědeckou prestiž.

Zouhar se musel vyrovnávat i s řadou vážných problémů, ale ani při obtížích neztrácel humor. Mohl jsem se s ním smát a spolu s ním se i rozčilovat. Cítil jsem, jak jsme se pokojně skamarádili.

A tak zvědavost, která mě před lety přivedla na konferenci do Liblic, se bohatě zúročila. V zámeckých zdech jsem dostal možnost poprvé poznat Brňáky i Brno, které mám rád.